

दैनिक

लुम्बिनी

निजी क्षेत्रबाट निरन्तर प्रकाशित पहिलो राष्ट्रिय दैनिक

हामी बोलेर मात्र
होइन पुन्याएर छाड्छौं

तपाईंको अत्यन्तै जरूरी चिठी एवं पार्सलहरू
नेपाल लगायत भारत र विश्वका प्रमुख शहरहरूमा
पठाउनु परेमा हामीलाई सम्भन्नुहोस् ।

सुपर काइनेटिक
कूरियर्स सर्विस

ट्राफिक चोक हिमालयन
बैंकको साइड (सुर्ज लाईफ इन्सोरेन्स भएको
गवन) फोन:- ०७१५४२५७१

वर्ष ३७ | अंक ३० | बुटवल | २०८१ माघ ११, गते शुक्रबार

नेपाल संवत्

११४५ | Friday Jan 24, 2025

पृष्ठ ४

मूल्य रु. ६ मात्र

Lumbini

गौतमबुद्ध विमानस्थलमा आरएनपी-एआर प्रणाली लागू

लुम्बिनी संवाददाता

भैरहवा

गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा बिहीबारदेखि रिक्वायर्ड नेभिगेसन पर्फर्मेसन-अथोराइजेसन रिक्वायर्ड (आरएनपी-एआर) प्रणाली लागू भएको छ । भिजिबिलिटीको समस्या समाधान गर्नयसअघि लागू गर्ने भनिएको आइएलएस (इन्स्ट्रुमेन्टल ल्याण्डिङ सिस्टम) प्रणालीलाई भारतले अनुमति नदिएपछि भूउपग्रहमा आधारित आरएनपी-एआर प्रणाली लागू गरिएको हो ।

विशेषगरी मसिर, पुस र माघमा बाक्लो हुस्सुले भिजिबिलिटी कम हुने समस्याले गौतमबुद्ध विमानस्थलमा अन्तर्राष्ट्रिय मात्रै नभई आन्तरिक उडान समेत स्थगन हुने गरेको छ । यो समस्या समाधानका लागि 'आरएनपी-एआर' प्रणाली लागू गरिएको हो । भिजिबिलिटी र अन्य कारण देखाउँदै मसिर पहिलो सातादेखि उडान सुरु गरेका कतार एयरवेज, थाई एयर एसिया, फ्लाई दुबई र जजीराले एक महिना मात्रै उडान गरेर सेवा बन्द गरेका थिए । नेपाल एअर लाइन्सले भने काठमाडौँ-भैरहवा-दुबई साताको चारदिन उडान गर्दै आएको छ । यो प्रविधि त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा यसअघि नै प्रयोगमा आइसकेको छ । यो प्रणालीले भिजिबिलिटीको कारणले उडान र अवतरणमा आइरहने अवरोध हटाउने तिवारीले बताए ।

विमानस्थलका महाप्रबन्धक प्रतापबाबु तिवारीका अनुसार ४२ दिने सूचना प्रकाशनको अवधि पूरा भएकाले बिहीबारदेखि भूउपग्रहमा आधारित आरएनपी-एआर एप्लोच विधि औपचारिकरूपमा लागू भएको हो । हाल यांत्रिक विधि (आइएफआर) मा उडान गर्दा न्यूनतम भिजिबिलिटी १८०० मिटर चाहिने अवस्था रहेकोमा अब आरएनपी-एआर विधमा १०० मिटर भिजिबिलिटी भए जहाज उडान र अवतरण गर्न सकेछन् । नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणका तर्फबाट आरएनपी-एआर प्रणाली लागू हुन गर्नुपर्ने प्रकृया पूरा भए पनि अब विदेशी एअरलाइन्सहरूले आफ्नो देशको विभागीय मन्त्रालयसँग अनुमति लिई आफ्ना पाइलटहरूलाई तालिम दिएर टेस्ट फ्लाइट गरेपछि मात्रै यो विधि व्यवहारमा लागू हुनेछ ।

'यो प्रणाली विमानस्थलमा कुनै उपकरण जोडेर लागू हुने नभई ए ३२० र ए ३३० स्तरका जहाजमा लागू हुने हो, ती जहाजमा आरएनपी-एआर प्रणाली लागू गर्न सकिने सिस्टम पहिल्यै हुन्छ,' महाप्रबन्धक तिवारीले भने-'अब गौतमबुद्ध विमानस्थलमा उडान-अवतरण गर्ने ए ३२० र ए ३३० स्तरका जहाजले यो प्रणाली लागू गर्नुपर्ने हुन्छ ।'

» बाँकी २ पेजमा

सिद्धबाबा सुरुङमार्गको प्रधानमन्त्रीले आज 'ब्रेक थ्रु' गर्दै

पहिरोको उच्च जोखिम रहेको सिद्धबाबामा सुरुङमार्ग निर्माण प्रक्रियाको काम विगतमा केपी ओली प्रधानमन्त्री भएका बेला द्रुत अघि बढेको हो ।

लुम्बिनी संवाददाता

बुटवल

काम थालेको छोटो समयमै सिद्धबाबा सुरुङमार्ग अन्ततः 'ब्रेक थ्रु'को चरणमा आएको छ । सुरुङमार्गको प्रधानमन्त्री केपी ओलीले आज माघ ११ गते 'ब्रेक थ्रु' गर्दैछन् ।

२०८० साल माघ ४ गतेदेखि खन थालिएको सुरुङ मार्गलाई सरकारले राष्ट्रिय गौरवको आयोजनाको रूपमा अघि बढाएको छ ।

ब्रेक थ्रु कार्यक्रममा उपप्रधान एवं अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेल, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायातमन्त्री देवेन्द्र दाहाल, लुम्बिनी प्रदेशका मुख्यमन्त्री चेतनारायण आचार्यलगायत सहभागी हुने कार्यक्रम छ ।

सिद्धार्थ राजमार्गको बुटवल-पाल्पा सडक खण्डअन्तर्गत निर्माणार्धिन १ हजार १२६ मिटरको सिद्धबाबा सुरुङमार्ग एक वर्षमा 'ब्रेक थ्रु'को अवस्थामा ल्याएको इन्जिनियर सविता ज्ञवालीले बताइन् । इन्जिनियर ज्ञवालीका अनुसार, ब्रेक थ्रु गर्ने दिनको लागि एक मिटरको ब्लास्ट बाँकी राखेर अरु काम सकिएको छ ।

आयोजनाले पुस मसान्तमै ब्रेक थ्रु गर्ने गरी काम सकेको थियो, तर प्रधानमन्त्रीको समय नमिलेका कारण ढिलाइ भएको हो । सुरुङमार्गमा आपतकालीन उद्धारको लागि दुई वटा हेलीप्याड हुने इन्जिनियर ज्ञवालीको जानकारी दिइन् ।

हालसम्म सुरुङ मार्गको भौतिक र वित्तीय प्रगति ४० प्रतिशत भएको छ । अहिले टनेलको ढलान र लाइटिङको काम भइरहेको छ ।

आयोजनाका योजना प्रमुख कृष्णराज अधिकारीले माघ ११ गते प्रधानमन्त्रीबाट अन्तिम ब्रेक थ्रु गर्ने कार्यक्रमको सबै तयारी भएको जानकारी दिए ।

सिद्धार्थ राजमार्गको दोभानदेखि चिडिया खोलासम्म चार किमि अत्यधिक पहिरो आउने क्षेत्रभित्र पर्छ ।

सिद्धबाबा सुरुङका लागि २०७७ साल मंसिर १ मा मन्त्रिपरिषद् बैठकले बजेट सहमति प्रदान गरेको थियो । २०७८ साल जेठ ९ मा सडक विभागले ग्लोबल टेन्डरफार्मट ठेक्का आह्वान गरेको थियो । सोहीअनुसार कम बजेट प्रस्ताव गर्ने चिनियाँ कम्पनीले सुरुङ निर्माणको जिम्मेवारी पाएको हो । निर्माण सम्पन्न भएपछि कम्पनीले

५ वर्षसम्म मर्मतको कामसमेत गर्ने शर्त छ ।

सिद्धबाबा सुरुङ आयोजनाको ठेक्का प्रक्रिया २०७८ सालमै सम्पन्न भएको थियो । सीएससीईसीले इन्जिनियरिङ, प्रक्योरमेन्ट एन्ड कन्स्ट्रक्सन इपीसी मोडलमा सुरुङ मार्गको चाइना कम्पनीले ठेक्का पाएको हो । नारायणगढ-बुटवल सडक खण्डको कामको ठेक्का पाएकै कम्पनीले सुरुङ मार्गको काम गरिरहेको छ ।

आयोजनाका अनुसार यहाँ बुटवल र पाल्पा दुवैतर्फ जोखिमयुक्त सडकमा दुई लेनको सडक बनाइनेछ । सडकको माथिल्लो भागमा सुरक्षा संरचना बनाइनेछ । यसले सडक माथिबाट खस्ने ढुंगाहरूलाई सिधै तल झर्नेछ । यसरी कुल ३ किलोमिटर सडकलाई सुरक्षित गराउने योजना छ ।

हरेक वर्ष जाने पहिरोले जनधनको क्षति पुऱ्याएसँगै सरकारले यहाँ सुरुङ मार्ग निर्माणको निर्णय गरेको थियो । सिद्धबाबाको सडक

सुरक्षित भएपछि पोखरा र पाल्पामा भारतीय पर्यटक आवागमन बढ्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

सुनौली-पोखरा सिद्धार्थ राजमार्ग २०२२ सालमा सुरु भएको थियो । २०२८ सालमा यसको निर्माण सम्पन्न भएको थियो ।

विसं. २०७३ सालमा प्रधानमन्त्री थिए केपी ओली । त्यही बेला अर्थमन्त्री थिए, विष्णु पौडेल । सिद्धार्थ राजमार्गको सिद्धबाबा खण्डमा सुरुङ मार्ग निर्माणको विस्तृत अध्ययन तथा परियोजना प्रस्ताव तयार गर्न त्यही बेला बजेट विनियोजन भएको थियो । त्यसपछि २०७४ सालको चुनावपछि पुनः प्रधानमन्त्री भए ओली । त्यसैबेलादेखि सिद्धबाबा सुरुङमार्ग निर्माण प्रक्रियाले गति लिएको हो ।

सुरुङ मार्ग छिचोले काम अन्तिम चरणमा पुगे पनि सुरुङभित्रको लाइनिङ र 'स्लोप' मिलाउन समय लामो छ ।

» बाँकी २ पेजमा

मासु व्यवसायीको माग पूरा गर्न २५ बुँदे सहमति

सहमतिअनुसार व्यवसायीहरूले सरकारी मापदण्ड पूरा गरेर निजी क्षेत्रबाट बधशाला स्थापना र सञ्चालन गर्न पाउने गरी उपमहानगरले आवश्यकताअनुसार ऐन कानुन परिमार्जनको व्यवस्था मिलाउने प्रतिबद्धता जनाएको छ ।

लुम्बिनी संवाददाता

बुटवल

मासु व्यवसायी र खसी-बोका पालक किसानलाई सहभागी गराएर 'फोर पी' मोडलमा बधशाला चलाउने पूर्व सहमति विपरीत जाँदा सञ्चालनमै समस्या आएपछि बुटवल उप-महानगरपालिकाले मासु व्यवसायीका मागअनुसार २५ बुँदे सहमति गरेको छ ।

मासु व्यवसायी संघ रुपन्देहीसँग बिहीबार उप-महानगरमा भएको सहमतिअनुसार व्यवसायीहरूले सरकारी मापदण्ड पूरा गरेर निजी क्षेत्रबाट बधशाला स्थापना र सञ्चालन गर्न पाउने गरी उप-महानगरले आवश्यकताअनुसार ऐन कानुन परिमार्जनको व्यवस्था मिलाउने प्रतिबद्धता जनाएको छ । यो सहमतिले खसी बोकाको मासु व्यापारमा एउटा निश्चित कम्पनीको एकाधिकार तोडिने र प्रतिस्पर्धा गर्न पाउने बाटो खुलेको छ ।

सहमतिअनुसार मासु व्यवसायी संघ रुपन्देहीले बधशाला सञ्चालनमा पूर्णरूपमा सहयोग गरी बधशालामा बध गरेको खसीबोकाको मासुमात्र बिन्की वितरण गर्ने प्रतिबद्धता जनाएको

छ ।

आधुनिक बधशाला बुटवल तथा रुपन्देही जिल्लाको मात्र नभई लुम्बिनी प्रदेशकै गौरवको आयोजना भएकाले रुपन्देही जिल्लाका सबै स्थानीय सरकार, राजनैतिक दल, संघसंस्था र व्यवसायीहरूसँग संयुक्त छलफल गरी यसको दीगो सञ्चालनका लागि स्थानीय उत्पादक र व्यवसायीलाई समेट्ने गरी कार्ययोजना बनाई आवश्यक समन्वय गरिने सहमतिमा उल्लेख छ ।

यस्तै बधशाला पूर्णरूपमा सञ्चालनमा आएपछि माग, आवश्यकता र क्षमताका आधारमा आवश्यकता बमोजिम थप संरचना निर्माण गर्दा व्यवसायीहरूबाट लगानीको सुनिश्चितता हुने भएमा आगामी दिनमा सार्वजनिक निजी सार्फेदारी अवधारणामा बधशाला निर्माण र सञ्चालन गर्न पहल गरिने सहमति भएको छ ।

व्यवसायीबाट सात दिनभित्र बधशालामा बध गरेको मासु मात्र बिन्की वितरण गर्ने सुनिश्चितता भएपश्चात् उप-महानगरपालिकाबाट प्रचलित कानुन बमोजिम क्रमशः मागको सम्बोधन गरिने सहमतिमा उल्लेख छ ।

हाल बधशालाबाट खसीबोकाको खुट्टा टाउकोसहितको

पूर्ण शरीर खसीबोकाको मिश्रित छालासहितको मासु प्रतिकिलो ८ सय ५० रुपैयाँमा (बोसोसहितको भुट्टा आइटम निःशुल्क) उपलब्ध गराइने र ८० रुपैयाँ थप गरी छाला बाहेकको मासु उपलब्ध गराइने उल्लेख छ ।

इस्लाम धर्मावलम्बीहरूको लागि धार्मिक आस्थाअनुसारको बधका लागि बधशालामा आवश्यक पूर्वाधार व्यवस्था मिलाइने, बधशालाले व्यवसायीको माग बमोजिम गुणस्तरीय खसी, बोका समयमै उपलब्ध हुने कुराको सुनिश्चितता गर्नुपर्ने, माग अनुसार प्रत्येक दिन समयमा मासु उपलब्ध गराउन नसकेमा त्यसबाट व्यवसायीमा पर्न जाने क्षतिको सम्बन्धमा बधशाला सञ्चालक जिम्मेवार सजग रहनु पर्ने सहमति भएको छ ।

आधुनिक बधशालामा तयार भएको मासु बिन्की वितरणलाई अनिवार्यता गर्दा उप-महानगरपालिकाले पसल सुधारको कार्यक्रममा उचित बजेट विनियोजनको सुनिश्चितता गर्दै नयाँ पसल दर्ताको निश्चित मापदण्ड बनाउने, दर्ता नभएका पसललाई निश्चित समय तोकी दर्ता गर्ने, दर्ता नभएमा पूर्णरूपमा बन्द गराउनु पर्ने सहमति भएको छ ।

साथै अन्य पशु पंक्षीहरूको बधस्थल सुधार एवं सम्पूर्ण मासु पसल सुधार कार्यक्रमहरू क्रमशः कार्यान्वयन गरिने, माग अनुसार प्रेस र फ्रिजिङ गरेको मासु उपलब्धता सुनिश्चितता गर्दै व्यक्तिगत बधस्थल बन्द गर्नुपर्ने र बधस्थल निर्माण गर्दा भएको खर्चको सन्दर्भमा त्यस्ता व्यवसायीहरूलाई मासु व्यवसायी संघको सिफारिस समेत हेरी पसल सुधार कार्यका लागि प्रचलित कानून बमोजिमको आधारमा थप प्रोत्साहन व्यवस्था गरिने उप-महानगरले प्रतिबद्धता जनाएको छ ।

यस्तै सबै प्रकृतिको मासुमा समय सापेक्ष सुधार गर्न एउटा कार्यदल गठन गरी व्यवसायको तथ्यांक संकलन, स्थिति मूल्यांकन, समस्या पहिचान एवम् आवश्यक सुधारका कार्यक्रम मासु व्यवसायीसँगको सहकार्यमा तत्काल सुरु गरिने सहमति भएको छ । बधशाला सञ्चालनको ठेक्का पाएको मुक्तिनाथ लाइभस्टक बैकले होटल र घरघरमा मासु बिन्की वितरण गर्ने आउटलेटहरू पूर्णरूपमा बन्द गराइने, व्यवसायी स्वयंले खसी बोका बधस्थलमा लगेर बध गर्न चाहेमा प्रशोधन खर्च प्रतिगोटा अधिकतम एक हजार लिने गरेकामा व्यवसायीहरूको माग बमोजिम ६ सय रुपैयाँ कायम गरिने सहमति भएको छ ।

» बाँकी ३ पेजमा

छत्रकोट गाउँपालिकाको अनुरोध

- जन्म, मृत्यु, बसाईसराई, विवाह दर्ता, सम्बन्ध विच्छेद जस्ता व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं ।
- वन, वातावरण, वन्यजन्तु र सार्वजनिक सम्पतिको संरक्षण गरौं ।
- सबै बालबालिकालाई समयमै विद्यालय भर्ना गरी पहुँच सुनिश्चित गरौं ।
- मधुमेह, उच्च रक्तचाप र दमजस्ता स्वास्थ्य समस्याको नियमित चेकजाँच गरौं ।
- पानी उमालेर मात्र पिउने गरौं ।
- आफ्नो नगर एवम् शहर बजार वरपरको वातावरण सफा राखौं ।
- सबैसालका विधेदको अन्त्य गरौं ।
- नगरपालिकाको कार्यालयमा जाई आफ्नो पसल, व्यवसाय दर्ता गरौं ।
- स्वास्थ्यमा कुनै समस्या देखिए तुरुन्तै नजिकैको स्वास्थ्य संस्थामा जाँच गराउन जाऔं ।
- सुल्ला स्थानमा दिसापिसाव नगरौं, चर्पीमा मात्र दिसापिसाव गरौं ।

अनुरोधक :

छत्रकोट गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
गुल्मी, लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

सम्पादकीय

रामग्राम–लुम्बिनी बिजुली बस

लुम्बिनी विकास कोषले रामग्रामदेखि लुम्बिनीसम्म बिजुली बस चलाउनु सकारात्मक छ। बौद्ध स्थलहरूको एकीकृत पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम चलाउन दबाब परिरहेका बेला कोषले गरेको यो निर्णयले लुम्बिनीलाई आसपासका बौद्धस्थलमा पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न बल पुऱ्याउने छ।

बौद्धमार्गीहरूका लागि बुद्ध जन्मस्थल लुम्बिनी जत्तिकै महत्वपूर्ण छ, रामग्राम। बुद्धको अस्तुधातु रहेको रामग्राम स्तुपलाई बौद्धमार्गीहरू श्रद्धा राख्छन्। कपिलवस्तु बुद्धले २९ वर्ष बिताएको स्थल हो। सिद्धार्थ गौतमभन्दा अधिका दुई बुद्धको जन्मले पनि कपिलवस्तु महत्वपूर्ण मानिन्छ। बुद्धसँग सम्बन्धित दर्जन विभिन्न स्थल रहेकाले कपिलवस्तुलाई खुला संग्रहालय मानिन्छ। अहिले लुम्बिनीमा आएका पर्यटकका लागि कपिलवस्तु, रामग्राम र देवदह पुन असहज भइरहेका बेला लुम्बिनी विकास कोषले बिजुली बस चलाएर लुम्बिनी आएका पर्यटकलाई रामग्राम, देवदह र कपिलवस्तु लैजाने अगुवाई गरेको छ। कोषको यो अभियानले पर्यटक आवागमन विस्तार हुनेछ। लुम्बिनी आएका पर्यटक आसपासका बौद्ध स्थल घुमफिर गर्न पाउँदा उनीहरूको बसाइ लम्बिन सक्छ।

अहिले साताको तीन दिन लुम्बिनी–रामग्राम बिजुली बस सेवा चल्ने कोषका अधिकारीहरूले जनाएका छन्। प्रत्येक दिन बस चल्नुपर्छ। प्रत्येक दिन बस नचल्दा लुम्बिनी आएका पर्यटक बस चल्ने दिन कुरेर रामग्राम जाने साइत हेरेर बस्दैन्न्। अहिले मान्छेलाई हरेक विषयमा छिटो–छरितो सेवा आवश्यक परेको छ। छिटोछरितो सेवाको अपेक्षा भइरहेका बेला छरितो सेवाबाट मात्रै लाभग्राहीको चित्त बुझाउन सकिन्छ। एशियाली विकास बैंकको अनुदान सहयोगमा ५ वटा बस र १४ वटा विद्युतीय भ्यान संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयले २०७९ जेठमा लुम्बिनी विकास कोषलाई दिएको थियो। सेतो नम्बर प्लेटका ती बस र भ्यान त्यत्तिकै थन्किरहेका बेला पर्यटक बोक्न प्रयोग गरेर सदुपयोग गरेको छ।

दातु निकायले दिएका सामग्रीको सदुपयोग हुनुको साटो त्यत्तिकै खेर जाने जोखिम बढिरहेका बेला कोषले सदुपयोगको बाटो रोजेको छ। रामग्राम–लुम्बिनी यातायात सेवालाई अभ्र विस्तार गर्दै जानुपर्छ, जसले लुम्बिनीसहित बौद्ध स्थलहरूको पर्यटकीय विकासमा सघाउ पुऱ्याउने छ।

गौतमबुद्ध...

आरएनपी-एआर प्रणाली लागू भए पनि विदेशी एअरलाइन्सका जहाजहरूले उडान र अवतरण गर्न भने समय लामै तिवारीले बताए।

यो विधि लागू गर्न विदेशी एअरलाइन्स कम्पनीहरूले सम्बन्धित देश र नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको प्रावधान पूरा भएको आधारमा अनुमति लिनुपर्ने हुन्छ। त्यसपछि पाइडलहरूलाई यो विधिमा अवतरण गराउन तालिम (टेस्ट फ्लाइट) चाहिने हुँदा यी सबै प्रकृया पूरा गर्न समय लामै तिवारीले खुलाए।

‘हाल गौतमबुद्ध यात्रिक विधि (आइएफआर) मा उडान गर्दा न्यूनतम भिजिबिलिटी १८०० मिटर चाहिने अवस्था रहेकोमा अब आरएनपी-एआर विधिमा ९०० मिटर भिजिबिलिटी भए जहाज अवतरण गर्न सक्नेछन्,’ तिवारीले भने-‘यो विधि एउटा फ्लाइट रुट हो, जसमा कुन डाइरेक्सन्,कुन एङगलबाट जहाज एअरपोर्टमा ल्याण्ड गर्ने भन्ने पाइडलले खुलाए।’

त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा रहेको आरएनपी-एआर प्रणालीले ११ सय मिटरको न्यूनतम भिजिबिलिटिमा काम गर्छ भने गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा १०० मिटरको भिजिबिलिटिमा काम गर्ने उनले जानकारी दिए।

भिजिबिलिटीको समस्या देखाउँदै उडान बन्द गरेको जजीराले फेब्रुअरी १ बाट उडान गर्ने छ। फ्लाई दुबईले १३ जनवरीबाट उडान सुरु गरेको छ। कतार एअरवेजले ३० नोभेम्बरसम्मको मात्र उडान अनुमति दिएको थियो। त्यसयता उडान गर्ने ठगो छैन।

महाप्रबन्धक तिवारीका अनुसार हालसम्म फ्लाई दुबईले आरएनपी-एआर एप्रोच प्रणाली लागू गर्न चासो र रूचि देखाएको छ भने जजीरा एअरलाइन्सका केही जहाजमा यो प्रणाली जडान

छ। जजीराले ‘लो भिजिबिलिटी’मा गौतमबुद्ध विमानस्थलमा टेस्ट फ्लाइट गरेर सफल भएमा निम्नतरता दिन सक्ने तिवारीले बताए।

उद्घाटनको ३ वर्ष पुग्न लाग्दा समेत विमानस्थलबाट अन्तर्राष्ट्रिय उडान पर्याप्त र नियमित नचल्दा रुपदेहीमा ठूला होटलसहित पर्यटन व्यवसायमा निजी क्षेत्रले गरेको अबैँ लगानीले प्रतिफल उठाउन नसकेको भन्दै व्यवसायीहरू निराश छन्।

सरकारले विमानस्थल राम्ररी चल्न अत्यावश्यक श्रम स्वीकृति, मेडिकल जाँच, भिसा, म्यानपावर कम्पनीका शाखा, एयरलाइन्स कम्पनीका सम्पर्क कार्यालय भैरहवामा स्थापना नगर्दा श्रमिक तथा व्यवसायीलाई काठमाडौँ नै धाउनुपर्ने बाध्यताले भैरहवा विमानस्थलले पर्याप्त यात्रु पाउन सकेको छैन।

भैरहवा विमानस्थलबाट जहाज चढ्ने यात्रु पर्याप्त हुन नदिन काठमाडौँ केन्द्रित ठूला ट्राभल एजेन्सीले अन्तर्राष्ट्रिय हवाई टिकटमा कार्टेलिङ गरेर स्थानीय ट्राभल एजेन्सीलाई टिकट काट्न पोर्टल खुला नगरेकाले ९५ प्रतिशत टिकट काठमाडौँबाटै बिक्री गरेको स्थानीय ट्राभल एजेन्सीहरूको गुनासो छ।

हजाई टिकट बिक्रीको सिन्डिकेट अन्त्य गर्न पटक-पटक आग्रह गरे पनि सुनुवाइ नभएको उनीहरूको गुनासो छ। भैरहवाबाट उडान गर्ने सबै एयरलाइन्सको टिकट काउन्टर र सम्पर्क कार्यालय विमानस्थलमा हुनुपर्ने, अनलाइन भिसा र इन्टरनेसनल डिजिटल डाइरेक्ट फेमेन्ट प्रणाली हुनुपर्ने तथा बौद्धमार्गी बाहुल्य देश चीन, भियतनाम, म्यानमार, श्रीलंका, भुटान, जापानलगायतबाट सरकारले सिधा उडान हुन सके मात्र गौतमबुद्ध विमानस्थल दीगोरुपमा चल्न सक्ने सिद्धार्थ उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष ठाकुरकुमार श्रेष्ठ बताउँछन्।

संघीयता र लोकप्रियतावाद

तिनबहादुर कुँवर

यही गएको शनिबार राष्ट्रिय जनमोर्चा समर्थक बुद्धिजीवी मोर्चाले ‘संघीयता र लोकप्रियतावाद’ ... विषयमा एउटा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम राखेको थियो। त्यसमा विभिन्न राजनीतिक दल एवम् विभिन्न व्यक्ति विशेषको उपस्थिति थियो। उक्त विषयमा एउटा लिखित कार्यपत्र नै प्रस्तुत भएको थियो। कार्यपत्र एउटा तर विषय दुई अलग एउटा संघीयताको भने अर्को लोकप्रियतावादको बारेमा चर्चा गरिएको छ।

संघीयताको बारेमा नेकपा (मसाल) र राजमोले सुन्नेदिन नै विरोध गर्दै आइरहेको छ। नेपालमा संघीयताको खारेजीलाई उक्त पार्टीले सुन्नेदिन नै मूल विषय बनाउँदै आइरहेको छ। एक प्रकारले संघीयताको विरोधलाई नै उसले आफ्नो क्रान्तिकारिता भएको बताउँदै आएको छ। संघीयता शब्द नै नेपालका लागि गलत भए जस्तो गरी आफ्ना हरेक कार्यक्रममा त्यसको विरोध गरेको पाइन्छ। तर वास्तवमा संघीयता आफैंमा ठीक वा बेठिक भन्ने होइन।

देश काल समय परिस्थिति अनुरूप सापेक्षतामा यसको भर पर्दछ। तर मसालले यसलाई निरपेक्ष रूपमा विरोध गर्दै आइरहेको छ। हामीले पनि यसको विरोध गर्दै आएका छौं। तर निरपेक्ष रूपमा होइन हालको अवस्थामा यसको कुनै अर्थ छैन। किनभने वर्तमान यो राज्य सत्ता नै प्रतिक्रियावादी सामन्ती, दलाल र नोकरशाही बुर्जुवा अर्थात् दलाल पुँजीवादी भएकाले यसको शासकीय चरित्र पनि त्यस्तै राष्ट्र्याती र जनघाती छ। संघीयता भए पनि नभए पनि यसले कुनै अर्थ राख्दैन। मुख्यतः राज्यसत्ताको प्रश्न हो। तर मसाल पार्टीको ठम्याई के छ भने यहाँ संघीयता नभएमा धेरै विकास हुन्छ। संघीयताले साम्प्र राज्यवादको सेवा गर्छ। जातीय वैभवाव उत्पन्न गर्छ। नेपालको राष्ट्रियतामा चुनौती थपेको छ। यो सामाजिक अशान्तिको कारक बन्न सक्छ। राष्ट्र विखण्डनको आधार भएकाले यसलाई तुरुन्त सच्याई यसको खारेजी गर्नुपर्दछ आदि।

तर मानौं अब कुनै कारण संघीयता खारेजी नै भयो भने के माथि भनिएका ती सबै नहोला वा सँच्चएला ? अर्थात् देशको राष्ट्रियतामा चुनौती नहुने। सामाजिक अशान्ति नहुने। राष्ट्र विखण्डनका आधार नबन्ने। जातीय वैभवाव उत्पन्न नहुने आदि सबै होला ? संघीयता सम्बन्धी यो कुरा बच्कना खालको छ। मूल कुरा त यो राज्य व्यवस्था नै

माथि भने जस्तै प्रतिक्रियावादी छ। संघीयता हुनु र नहुनुले यसमा कुनै पनि फरक पर्दैन। संघीयताको मात्रै होइन पहिलो कुरा त राज्यव्यवस्था कै खारेजी हुनुपर्दछ। जनताको राज्यसत्ता र जन राज्यव्यवस्था भए मात्रै यो सब हुन्छ। तब त्यतिबेला संघीयता राख्ने पनि वा नराख्ने पनि जे गरे पनि ठीकै हुनेछ। त्यसकारण यो देशमा संघीयता भए पनि वा नभए पनि जबसम्म यो सामन्ती, दलाल र नोकरशाही बुर्जुवा राज्यसत्ता र व्यवस्था रहन्छ तबसम्म देशको राष्ट्रियता, जनतन्त्र र जनजीविकाको साथसाथै माथि भनिएको सबै कुरा यथावत नै रही रहनेछ। मूल विषय त सत्ता परिवर्तनको हो। रूपलाई उचाल्ने तर सारलाई बिर्सने अवसरवादी दृष्टिकोण हो। सार अर्थात् सत्ता नै मूलतः प्रतिक्रियावादी र जनविरोधी भए पछि बाहिरी रूप अर्थात् केही शासकीय स्वरूप जतिसुकै राम्रो भए पनि त्यसको कुनै अर्थ हुँदैन।

अब अर्को विषय लोकप्रियतावादको बारेमा पनि उक्त कार्यक्रममा लामो व्याख्या विश्लेषण गरिएको छ। त्यसमा केही उदाहरणको रूपमा रवि लामिछाने, बालेन, हर्क साम्पाङ आदिलाई लिएको छ। त्यसमा लोकप्रियतावादको जगको रूपमा उत आधुनिकवादलाई लिइएको छ। वास्तवमा यसको अर्को रूप व्यक्तिवाद पनि हो। लोकप्रिय बन्नु र हुनु राम्रो कुरा हो तर त्यही लोकप्रियताको नाममा अनेकथरी बहानाबाजी गर्दै हिँड्नु सस्तो लोकप्रियता हो। जस्तो उदाहरण रवि लामिछाने पत्रकारिताबाट उदाए। पत्रकारितामा देखाएको केही राम्रा कुराहरूलाई उनले आफ्नो व्यक्तित्वमा बदल्न सफल भए। त्यही व्यक्तित्वलाई भजाएर उनले करोडौं रूपैयाँको पुँजी बनाए। त्यसैको आडमा पार्टी बनाए। सांसद मन्त्री समेत बने। उनको त्यो छविबाट आकर्षित भएर एउटा ठूलो जमात उनको पछि छ।

त्यो जमातले रविलाई हाई हाई अरु सबलाई बाई बाई गरिरहेको छ। यतिसम्मकै उक्त दलका उपसभापति हालका काम चलाउ सभापति डी.आर. अर्यालले रवि जहाँ भए पनि बाँचुन्जेल रास्वपाको सभापति नै भइरहने बताए। मानौं हिजोका राजा महाराजा जस्तै। तर त्यस्तो सस्तो लोकप्रियता धेरै टिक्दैन।

ढिलो जाडो त्यसको पोल खुलेरै छाड्छ। रविको पत्रकारिता रहस्य के रहेछ ? बल्ल सहकारी अपचलन धनराशी ठगी धन्दाबाट पोल खुलेको छ। तैपनि उनी पछि लागेको एउटा ठूलो जमातले त्यो मानेको छैन। त्यस्तै हर्क साम्पाङले रित्तो गाग्रो लिएर काठमाडौँ आएर र त्यही गाग्रो सिंहदरबार गर्दै प्रधानमन्त्रीलाई बुझाउने प्रयत्न पनि सस्तो लोकप्रियताको उदाहरण हो। त्यस्तै बालेनको सिंहदरबारमा आगो लगाउने सुकुम्बासी हटाउने आदि सबै स्टन्टवाजकै नमूना हुन्।

स्वयं नेपालका प्रायः सबै दल र दल नेताहरूमा पनि यस्तो सस्तो लोकप्रियता भएको पाइन्छ। एमालेमा ‘ओली बा’ माओवादीमा प्रचण्ड पथ आदि उदाहरण छ। व्यक्तिवाद उमेरमा पनि देखिने गरेको छ। केपी ओलीले ७० वर्ष उमेर हद म्यादलाई हटाई आजीवन एमाले अध्यक्ष बनिरहने दाउँमा छन्। प्रचण्ड पनि त्यस्तै छाटकाटमा

छन्। माओवादी जनयुद्ध कालमा प्रचण्डको फोटो प्रदर्शन, प्रचण्ड पथ, प्राधिकार नेतृत्वको केन्द्रीयकरण यति सम्मकि नेतृत्व स्थापितका लागि हरेक नेताहरूले लेख लेख्दा सुरूमा प्रचण्डका कोटेशन राख्ने पर्ने समेत गरिएको थियो। अहिले पनि प्रचण्डले अर्को वैकल्पिक नेतृत्व नै अभैँ नबनिसकेको भन्दैछन्। मसालका मोहन विक्रमको सम्भवत विश्व रेकर्ड नै तोडिएको हुनुपर्दछ। ९० वर्षका वृद्ध क. महामन्त्री मसाल पार्टीका। बाँचुन्जेल आजीवन नेतृत्वमा बसिरहने व्यक्तिवादी सौँचकै उपज हो।

अहिले विश्वव्यापी रूपमा नै लोकप्रियतावादको बढ्दो प्रभाव देखिँदैछ। नयाँ पिढीमा अभ्र यो बढ्दो छ। कुनै विचार-सिद्धान्त, त्याग, तपस्या बलिदान केही नचाहिने खाली तत्कालीन केही विषयलाई उरालेर मात्र गरिने राजनीतिले तत्काल केही प्रभाव पारे पनि पछि दीर्घकालीन रूपमा यसको असर नकारात्मक नै हुन्छ। नेपालको सामाजिक र ऐतिहासिक पृष्ठभूमि नै यस्तै छ। एकलो वीर अर्थात् हिरोइज्म। हाम्रो धर्म-संस्कृति पनि बढी यस्तै शिव-पार्वती, अम-कृष्ण पुजे र मान्ने धार्मिक संस्कृति। सामन्ती र निम्न पुँजीवादी समाजको उपज नै यो हो।

निश्चय नै अहिले यसको प्रभाव बढ्दो छ। त्यसैले यसको बारेमा अध्ययन, मनन र चर्चा गर्नु राम्रो नै छ। तर चर्चा गरेर मात्र वा खाली विरोध गरेर मात्रै पुग्दैन। जसरी आज केही जनताहरू यसको प्रभावमा परेका छन्। उनीहरूको कुनै दोष छैन। यस्ता व्यक्ति विशेषले केही गर्छन् कि भनेर त्यस्ताको पछि लागेका छन्। खास त देशका ठूला भनिने दल जस्तो नेपाली कांग्रेस, एमाले र माओवादीहरूको नालायकीपन, अवसरवादी र भ्रष्ट गतिविधिले गर्दा जनता निराश छन्।

त्यसको फाइदा केही यस्ता व्यक्ति विशेषले लिइरहेका छन्। यसको मूल कारण त अर्को वैकल्पिक क्रान्तिकारी पार्टीको अभाव हो। हिजो पच्चेहरूको विकल्पमा कांग्रेस- एमालेलाई जनताले साथ दिएका थिए। २०५२ सालपछि कांग्रेस-एमालेको विकल्पमा माओवादीलाई जनताले साथ दिएका थिए। तर अहिले यी सबैको विकल्पमा त्यस्तो क्रान्तिकारी पार्टीको अभाव हुनु नै यस्ता लोकप्रियतावादीहरूको उदय देखिनु हो।

हुन पनि नेपालका हरेक पार्टीका गतिविधि सबै चुनावी गढजोड र पदीय हानथाप मात्र छ। मिसन २०८४ अर्थात् २०८४ को आम निर्वाचनतिर उनीहरू सबैको ध्यान छ। सबै दलाल विचौलिया र भ्रष्ट देश र जनताको पक्षमा काम गर्ने यिनीहरूलाई फुर्सद नै छैन। त्यसैले कोही मान्छेहरू रवि पछि लाग्दैछन् भने कोही बालेन र हर्क अनि कोही त प्रसाईंको पछि लाग्दैछन्।

मिटर व्याज, लघुवित्त र सहकारी पीडितका समस्याहरूप्रति कुनै पनि दलको चासो छैन। कुनै न कुनै दलका नेताहरू नै यसमा मुछिएका छन्। यस्ता विभिन्न खाले जनताका जल्दाबल्दा समस्याहरूलाई समय नै समाधान गर्न सके जो कोही पनि यस्ता व्यक्ति विशेषका पछि लाग्ने स्थिति नै देखिँदैन।

ड. महेश्वर लम्साल

देश अहिले विभिन्न चरणका राजनैतिक परिवर्तनहरू पार गरेर पूर्ण लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा छ। प्रायः सबै राजनैतिक दलहरूको भनाइमा पनि राजनैतिक क्रान्ति सम्पन्न भएको र अब सामाजिक तथा आर्थिक क्रान्तिमार्फत् समृद्ध तथा समुन्नत देश बनाउन आवश्यक छ भनिएको छ। समृद्ध/समुन्नत देश हुनको लागि देशका सम्पूर्ण निकायको प्रभावकारी परिचालनको आवश्यकता छ। यस लेखमा इञ्जिनियरहरूको परिचालनको आवश्यकताको सन्दर्भमा केही महत्वपूर्ण कुराहरू समेट्ने प्रयास गरिएको छ।

इञ्जिनियरिङ भनेको श्रृजना (Creation) र नवप्रवर्तन (Innovation) हो। हाम्रो दैनिक जीवनमा प्रयोग हुने तथा सहयोगी हुने सम्पूर्ण चिजहरूको श्रृजना इञ्जिनियरहरूले गरेका हुन्। हाल नेपालमा ८१ हजार इञ्जिनियरहरू काउन्सिलमा दर्ता भएका छन्। एकिन तथ्यांक नभएता पनि ति मध्ये करिब आधा अर्थात् ४० हजार इञ्जिनियरहरू अन्य देशमा गएका छन् भने यहाँ भएका धेरै इञ्जिनियरहरू विदेश जाने तयारीमा छन्।

हाल नेपालमा हेर्दा तिनै तहका सरकारको मुख्य नीति पूर्वाधारहरूको विकास (सडक, खानेपानी, सिँचाइ विद्युत् टेलिकम आदि) उद्योग विस्तार, उत्पादन वृद्धि, व्यवस्थित तथा बस्ति विकास जस्ता कुराहरू हुन्। खास गरी स्थानीय तहहरू डिजिटलाइज्ड/स्मार्ट, योजनाबद्ध बस्ति विकासको योजना लिएर अगाडि बढेका छन्। जुन उद्देश्य पूरा गर्नको लागि सबै क्लस्टरका इञ्जिनियरहरूको आवश्यकता पर्दछ। साइज हेरिक्न सानो पालिका

पनि एक जना सिभिल, एक जना आर्किटेक्ट (प्लानर), एक जना इलेक्ट्रिकल, एक जना कम्प्युनिकेशन, एक जना स्ट्रक्चर (डिजाइनर), एक जना Quality Controller र एक जना Team Leader गरी कम्तीमा सात जना इञ्जिनियरको आवश्यकता पर्दछ। वातावरणीय, कृषि, अटो मेकानिकल जस्ता इञ्जिनियरहरू समेत आवश्यक देखिन्छ। तर हाल एक जना सिभिल इञ्जिनियर राखेर मात्र काम चलाइरहेको अवस्था छ। जसले गर्दा पालिकाको विकास र समृद्धिको लक्ष्य पूरा हुन सकेको छैन भने इञ्जिनियरहरूले काम गर्ने अवसर पाएका छैनन्। अभैँ भन्नु पर्दा राज्यलाई इञ्जिनियर चाहिएको छ, परिचालन गर्ने नीति छैन, इञ्जिनियरलाई काम चाहिएको छ, अवसर पाएका छैनन् र विदेशिन बाध्य छन्।

प्रदेश सरकारका विकास मन्त्रालय र मातहतका कार्यालयहरूमा पनि योजनाको संह्या, बजेटअनुसारको टेक्काव्यवस्थापन, सुपरभिजन, निर्माणव्यवस्थापन गर्न पुग्ने इञ्जिनियरहरूको दरबन्दी छैन। छ/सात जना इञ्जिनियर चाहिने ठाउँमा एक जना इञ्जिनियरले काम गरेको अवस्था छ। प्रदेश सरकारले पनि विकास लक्ष्य बमोजिम इञ्जिनियरहरूको दरबन्दी कायम गर्न सकेको छैन भने केन्द्र सरकारको पनि उस्तै हालत छ।

प्राईभेट कम्पनी / उद्योगहरूमा पनि इञ्जिनियरहरू नराखि सामान्य प्राविधिकबाट काम चलाउने चलन छ। इञ्जिनियरहरूलाई प्रयोग गर्दा कम्पनीको स्तर, नाफा, Turnover, Profile वृद्धि हुने कुरा बुझ्न र बुझाउन सकिएको अवस्था छैन। इञ्जिनियर भनेको यस्तो जनशक्ति हो जसले संस्थाबाट आफूले लिएको पारिश्रमिकभन्दा धेरै

गुणा प्रतिफलसम्बन्धी संस्थालाई दिन्छ।

अर्को मुख्य कुरा उद्यम तथा उत्पादन बिना समृद्धि सम्भव छैन। उद्यम तथा उत्पादनमा पनि इञ्जिनियरहरू आएरै लाग्नु पर्ने आवश्यक छ र राम्रो पनि हुन्छ। इञ्जिनियरहरूलाई Certificate र Project Proposal पेश गरे पछि बिना धितो ियबल दिनु उपयुक्त हुन्छ। अर्को कुरा नेपाल सरकारले घोषणा गरेको Start UP Business मा धेरैभन्दा धेरै इञ्जिनियरलाई जोड्न आवश्यक छ।

सरकारी प्राईभेट सबै ठाउँमा धेरै इञ्जिनियरको आवश्यक रहेको तर सम्बन्धित पक्षले नबुझेर भनी वा नचाहेर भनी वा आवश्यक लीबड नपुगेर राज्यको आवश्यकता पूरा हुने र इञ्जिनियरहरूले अवसर पाउने कुरा जोड्न सकिएको छैन।

इञ्जिनियरहरूको प्रभावकारी परिचालन बिना समृद्धि र समुन्नति सम्भव छैन भन्ने कुरा तीनै तहका सरकारलाई बुझाउन अति आवश्यक छ। त्यसैगरी बिदेश नाई यही नै अवसर श्रृजनाको लागि प्राईभेट उद्योग तथा कम्पनीमा पूर्ण आत्मविश्वासका साथ काम गर्ने वातावरण बनाउन आवश्यक छ। अभ्र धेरै इञ्जिनियरलाई उद्यमी बनाउन आवश्यक छ।

आफूलाई चाहिएका इञ्जिनियरहरूको भर्ना र परिचालन गर्ने नीति बनाउन र यही देशमा अवसर छ भनी भविष्यको सुखद कल्पनासहित यही माटोमा परिश्रम गर्न इञ्जिनियरहरूलाई उत्प्रेरण दिन आवश्यक छ। उक्त काममा नेपाल इञ्जिनियर्स एसोसिएसन जस्ता संस्था र अन्य शुभेच्छुक पेशागत संस्थाहरूको कडा लीबडको आवश्यकता देखिन्छ।

सिद्धबाबा...

जसले गर्दा सवारीसाधन गुडाउन एक वर्ष अभैँ लाग्ने बताइएको छ। आयोगनाका अनुसार सुरुङ मार्गको उत्तर र दक्षिणतर्फको बाहिरी सडकको स्तरोन्नतिको काम र रकनेट गर्ने काम बाँकी छ। रकनेटका लागि पहाडको थोरै भाग काट्ने र नेट बिच्छ्याउने काममा केही ढिलाइ भएको छ।

योजना प्रमुख अधिकारीका अनुसार एक सेड, पहुँच सडकको निर्माण, सुरङभित्र ढलान, भेन्टिलेसन, लाईनिङ, लाइटिङ, अक्सिजन, सुरक्षाका उपाय, आगो निभाउने यन्त्र जडानलगायतका काम गर्न बाँकी छ।

बाहिरपड्किको खण्डमा रक सेड, रक फल ब्यारियर, स्लोप प्रोटेक्सनको काम हुनेछ। त्यसबाहेक सडकमा ९०० मिटर लामो ढुंगा रोक्ने छानो रक सेड पनि बनाउनुपर्नेछ। त्यसबाहेक करिब एक किलोमिटर क्षेत्रमा ढुंगा खनबाट रोक्न जाली पनि बाँधिनेछ। यस खण्डमा सडकलाई दुई लेनको बनाउने गरी काम हुने आयोजनाले जनाएको छ। यस्तै सम्पन्नोता शर्तअनुसार सुरुङ मार्गको वारेन्टी, सञ्चालन तथा मर्मतसम्भारको लागि ५ वर्ष तोकिएको छ। यो ५ वर्षसम्म सञ्चालन र मर्मतसम्भार गर्ने जिम्मेवारी टेक्का पाउने कम्पनीकै हुनेछ। निर्माणकै क्रममा रहेकाले यो सुरुङमार्ग प्रयोग गरी सवारीसाधन गुडाउनेले शुल्क तिर्नुपर्ने वा नपर्ने विषयमा अहिले मोडालिटी तयार भएको

छैन। सुरुङ मार्गमा ६० किलोमिटर प्रतिघण्टाको दरले सवारीसाधन गुडाउन पाइने व्यवस्था छ।

बुटवल-गोरूसिंगे सडक विस्तारको शिलान्यास हुने रूपन्देही र कपिलवस्तु जोड्ने मुख्य राजमार्ग स्तरोन्नतिको शिलान्यास गरिने भएको छ। प्रधानमन्त्री ओलीले बुटवल-गोरूसिंगे-चन्द्र्रीटा सडक खण्डको शिलान्यास गर्ने कार्यक्रम तय गरिएको हो।

सडक आयोजना प्रमुख कुशलता न्यौपानेले प्रधानमन्त्री सुरुङ मार्गको ‘ब्रेक थ्रु’ सेलिब्रेसन गर्न आउँदा ल्ही मौकामा सडकको औपचारिक शिलान्यास कार्यक्रम राखेको जानकारी दिइन्। बुटवल जितगढीमा सडक शिलान्यास कार्यक्रम रहेको छ।

ਫੋਨ: ੯੮੫੭੦੫੮੮੧੩, ੯੮੦੭੧੮੦੮੧੩

